

V spomin Lojzetu Kastelicu

Veliki in pomembni ljudje morajo živeti in umreti ob pravem času in na pravem kraju. Tudi spomniti se jih moramo ob primernem in pomembnem trenutku.

Lojze Kastelic je svoje življenje izživel po kitajskem pregovoru: »Če hočeš spoznati življenje, moraš zasaditi drevo, napisati knjigo, zaploditi sina in imeti čebele.« V uvodu napisane besede so namejnene velikemu slovenskemu čebelarju Lojzetu Kastelicu, ki se je rodil 27. marca 1923 v Malem Vrhu pri Mirni Peči. V najplodovitejših letih svojega življenja je z družino živel v Vikrčah pod Šmarno goro. Po upokojitvi je svoje čebelarstvo preselil v rodne kraje, kjer je umrl 18. januarja 2010. Umrl je tako, kot je prikazano v filmu Prijatelj Čebelar, ki ga je njegov sin Bojan skupaj z ženo Hanko posnel že leta 2003.

»Tistega mrzlega januarskega dopoldneva, ko je umrl, pa tega še nismo vedeli, sem šel čebelam povedat, da je z njim zelo slabo. Prišle so na žrelo, nekaj pa jih je tudi poletelo. Šele pozneje sem se zavedel, da je bil to trenutek njegove smrti,« je zapisal sin Bojan.

Veliko drobnih, skoraj neverjetnih naključij je prepletalo življenje kar nekoliko skrivnostnega Lojzeta, ki je zadnja leta živel bolj samotarsko življenje nad pečino v prelepi dolini Temenice in ki pri svojih osmih križih sploh ni imel zdravstvenega kartona. »Za vse to se moram zahvaliti čebelicam. Njihovemu matičnemu mlečku in cvetnemu prahu izkopancu, pa tudi kozarčku mojega rujnega dolenjca,« je v šali večkrat dejal vedno razpoloženi in zgovorni Brezarjev Lojz, kot je imenoval samega sebe.

Leta 1944 je Lojze svoje prve čebele dobil v zameno za velikonočno šunko. Pritegnile so ga in začel je brskati po knjigah. Po dolgih letih študija in življenjske prakse je pod navdihom antropozofa Rudolfa Steinerja razmišljal o novi filozofski smeri, apizofiji, kot jo je imenoval. Menil je, da čebelji pridelki niso samo tržno blago, ampak da si z njimi, predvsem z matičnim mlečkom in cvetnim prahom, lahko veliko pomagamo pri ohranjanju zdravja. V petdesetih letih prejšnjega stoletja so raziskave o čebeljih pridelkih, tudi znanstvene, tako pri nas kot tudi v svetu dosegle enega izmed svojih vrhuncev in pridružil se jim je tudi Lojze.

Najprej je od leta 1961 sodeloval z Zavodom za čebelarstvo in pozneje z Agromelom, po njegovem predpau pa s tedaj na ustanoavljenim podjetjem Medex. Od leta 1965 je bil kooperant Medexa, sčasoma pa je postal eden največjih pridelovalcev matičnega mlečka v nekdanji domovini.

Bil je tudi eden izmed pobudnikov »ČIC-a«, zdajšnjega Čebelarkega centra Slovenije, na katere-

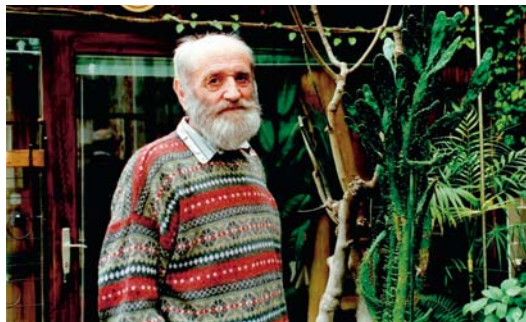

Foto: Bojan Kastelic

ga so slovenski čebelarji lahko tako ponosni. Bil je predstavnik modernega čebelarjenja, pri tem pa je spretno izkoriščal vse prednosti »amerikanca«.

Kot poklicni čebelar in delavec na domu oz. sodelavec Medexa je imel v Vikrčah svoj čebelarski obrat. V njem je bilo zaposlenih več okoliških deklet in sorodnikov, ki so mu pomagali pri nabiranju matičnega mlečka. V najproduktivnejših desetih letih je po zapiskih njegov čebelarski obrat oddal 380,20 kilograma matičnega mlečka. To je bil tako za tiste kot tudi za zdajšnje čase velik dosežek. Bil je eden izmed največjih pridelovalcev matičnega mlečka v takratni Jugoslaviji. O svojem delu s čebelami in pridobivanju čebeljih pridelkov je predaval v številnih čebelarskih društvih v Sloveniji in tudi Jugoslaviji. Bil je pisec številnih člankov v Slovenskem čebelarju, pa tudi v drugih časnikih in publikacijah. Lojze je bil čebelar praktik, ker pa ni imel akademske izobrazbe, njegova beseda ni dobila tolikšne podpore, kot bi si jo glede na njegov velik prispevek k razvoju in pridobivanju čebeljih pridelkov zaslužila. Lahko bi rekli, da je bil eden od pionirjev apiterapije. Živel in ustvarjal je v obdobju, ko so čebelji pridelki postajali vse bolj cenjeni in ko so vsi pričakovali čudeže. Teh pa žal ni bilo. Miniti je moralo veliko let in opravljenih je moralo biti veliko raziskav, da so čebelji pridelki znova postali tako cenjeni, kot si to zaslužijo. Dokaz za to je gotovo tudi letošnji kongres Apimedica v Sloveniji. Lojzetu ni bilo dano, da bi ga dočkal. Ob najinem zadnjem srečanju ob praznovanju 90-letnice ČD Tacen, sva se pogovarjala tudi o tem.

V svojem življenju je izpolnil vse štiri kitajske modrosti. Zasadil je drevo in trto v Vikrčah in nato še v rodni kraj, nad pečino Zijalo s starodavnim imenom Honigstein, kjer je živel zadnja desetletja. Do zadnjega dne je užival sadove, ki jih je prideloval sam. Svojim gostom je vedno ponudil vino iz svojega vinograda in bil nanj zelo ponosen.

Drugo modrost je izpolnil s pisanjem številnih člankov v Slovenski čebelar in druge časopise. Na-

pisal pa je tudi knjigi Korenine umnega čebelarjenja in Hiperborejci v naših krajih. V obeh se zrcalita vsa njegova življenjska modrost in vse njegovo znanje, ki ga je vedno nesebično razdajal vsem, ki so ga spraševali za nasvet.

Redno je užival svoj priljubljeni cvetni prah izkopenec ter s kolegi, dolenskimi čebelarji, načrtoval pridelavo. Ob obiskih svojih domačih v Vikrčah se je večkrat oglasil tudi pri meni v Tacnu in mi pripovedoval o tem. Kljub svojim letom je imel še veliko idej. Sprožiti je želel pridobivanje »medenega zalogaja«, to je medu in cvetnega prahu v satju, ter uvesti sistem vdihavanja vonjev iz čebeljega panja, ki ga je imenoval apisarij. Torej ideje, ki postajajo aktualne šele zdaj. Očiten rezultat vsega tega je bilo njegovo dolgo in zdravo življenje.

Kot tretje je svoje življenje izpolnil s tem, da je imel sinova Bojana in Igorja ter hčer Barbaro. Sin Bojan in njegova žena Hanka nadaljujeta očetovo delo tako, da nam s filmskega platna predstavljata življenje čebel in rastlin. Navdih za to sta gotovo črpala iz očetovih pripovedovanj. Tako sta posnela filme Prijatelj čebelar, Čebelarška zgodba in številne druge dokumentarne oddaje o naravi.

Četrta življenjska modrost, ki ji je sledil, je bila »imeti čebele«. Ko jih spoznaš, ti pomenijo več kot poklic in postanejo več kot samo pridelovalke pridelkov, ki nam jih prek njih ponuja narava. Tako lahko razumemo našega Lojzeta, da je zadnja desetletja, ki jih je preživel sam s čebelami v Vrhpeči, skušal doumeti skrivnosti, ki so navadnim smrtnikom neznane.

Za svoj prispevek k razvoju slovenskega čebelarstva je prejel najvišja čebelarstva odličja in priznanja. Naj jih naštejemo samo nekaj: leta 1973 je prejel odličje Antona Janše I. stopnje, leta 1974 red dela s srebrnim vencem, leta 1998, ob 125-letnici organiziranega čebelarjenja na slovenskih tleh, pa častno priznanje ČZS za dolgoletno delo v čebelarški organizaciji.

Nekaj let svojega aktivnega čebelarjenja je deloval tudi v Zagrebu. Petdeset let je bil član Čebelarške družine Tacen, zadnja leta pa njen častni član. Prav tako je bil častni član v ČD Trebnje in ČD Krka. Pri ČZS deluje sekcija za apiterapijo, katere član sem tudi sam. Mislim, da bi morali nadaljevati Lojzeto delo na tem področju, še posebej na področju cvetnega prahu izkopenca. Ta članek je sicer nastal z majhno zamudo, vendar je njegov namen, da se na Lojzeta spomnimo prav ob kongresu Apimedita in mu s tem izkažemo zasluženost spoštovanje.

Ob posebnih priložnostih je citiral Otona Zupančiča: »Če sem jeklo, naj zapojem, če sem steklo, naj se zdrobim.« Rad je tudi zapel. Zelo redkokdaj ga je kdo videl nemočnega. Do konca svoje bogate življenjske poti je pred nami sedel pokončen in vesel mož, čeprav ga je življenje toplo, kjer ga je le moglo. Njegova zadnja mojstrovina, šest spomladi bučečih čebeljih družin, nastalih iz dveh rojev, bo prepevala v svet. *Tone Tome, predsednik ČD Tacen*

Čebelarstvo LUCKA

Dušan Žunko, s. p.
 Sužid 41, 5222 Kobarid
 031 870 709, 05 388 5856
 info@lucka-sp.si, www.lucka-sp.si

Prodaja

- šablon za sočasno zbijanje in žičenje AŽ-, LR- in DB-satnikov (glej: Čebelar, 2/2008 in 2/2009),
- matic iz Triglavskega narodnega parka
- AŽ-, LR- in DB-satnikov, lahko tudi zbitih in žičenih,
- novih panjev LUCKA

Oddaja panjev LUCKA v dvoletno testiranje

Čebelarjem z veljavno čebelarško izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 EUR!

Spoštovane čebelarke in čebelarji,

obveščamo vas, da odkupujemo vse čebelje pridelke. Zagotavljamo konkurenčne odkupne cene:

- **kostanjev in gozdni med 4€/kg**
- **hojev med 5€/kg**
- **cvetni prah 10€/kg**

Za dodatne informacije pokličite na telefon
(01) 475 75 57
 Medex, d.d.

medex
od 1954